

Lesmap
My Sweet Panther

<https://www.theaterstap.be>

<https://www.froefroe.be> – info@froefroe.be

Beste leraren,

Jullie komen met jullie klas kijken naar de voorstelling *My Sweet Panther*. De voorstelling is gebaseerd op *Het Bezoek van De Oude Dame* van Dürrenmatt maar dan anders.

Deze lesmap bestaat uit vier delen. Het eerste deel gaat over de voorstelling van Theater Stap en FroeFroe. In het tweede deel gaan we in op enkele thema's en in het derde deel raken we nog verschillende spel- en verhaaltechnieken uit de voorstelling aan. Tot slot vinden jullie nog enkele theatercodes terug. Deze theatercodes eens opfrissen kan geen kwaad.

In dit begeleide document wordt veel informatie aangereikt. Bij een aantal topics stellen we zelf een voor- of naverwerkingsopdracht voor. Deze worden aangeduid met een klein logo van FroeFroe. Uiteraard zijn jullie zelf vrij om andere opdrachten bij te verzinnen of de onze om te vormen of over boord te gooien.

Wij kijken samen met jullie uit naar de schoolvoorstellingen van *My Sweet Panther*.

Het team van Theater Stap en FroeFroe

Inhoudsopgave

Inleiding <i>My Sweet Panther</i>	4
<i>Flyertekst</i>	4
<i>Het Verhaal</i>	5
<i>Affichebeeld</i>	6
<i>Titel</i>	6
<i>Trailer</i>	6
<i>Personages</i>	7
<i>Credits</i>	8
<i>Over de gezelschappen</i>	8
Theater Stap	8
Theater FroeFroe	9
Thema's	10
<i>Moreel dilemma</i>	10
<i>Schulden</i>	11
<i>Rijk versus arm</i>	12
<i>Panther</i>	12
Spel- en verhaaltechnieken	13
<i>Poppenspel</i>	13
<i>Veel-eenheid</i>	13
<i>Spanning</i>	13
<i>Genre</i>	14
Theatercodes	15
Bijlages	16
<i>Bijlage 1: Tekstfragment uit scene 1</i>	16
<i>Bijlage 2: Tekstfragment uit scene 6</i>	17

Inleiding *My Sweet Panther*

Flyertekst

Naar "HET BEZOEK VAN DE OUDE DAME" [originele titel van het stuk van Friedrich Dürrenmatt] – coproductie met Theater Stap

THEATER FROEFROE en THEATER STAP hebben een mooi verleden samen. Na twee grote coproducties, waaronder het geprezen ROM en OSKAR, maken we deze keer een repertoire voorstelling voor ons jonge publiek.

My Sweet Panther is het verhaal van een aan lager wal geraakte stad. Alle fabrieken gingen er failliet waardoor een ganse gemeenschap crashte. Iedereen zit in de miserie, maar nu schijnt er een lichtpuntje. Jaren geleden vertrok Claire onder vreemde omstandigheden.

Intussen is ze multimiljardair en brengt ze een bezoek aan haar geboortestad. Iedereen hoopt dat ze een wilde investering doet die de stad er bovenop zal helpen. Haar ex-lief woont hier nog steeds en hij moet Claire overhalen tot gulle daden. Madame Claire blijkt inderdaad 5 miljard in de stadskas te willen investeren, op één voorwaarde: ze vraagt gerechtigheid. Ze wil dat haar ex-lief vermoord wordt. Hij is de reden van haar vertrek. Hij heeft haar zwanger gemaakt en verstoten. Hij moet dood.

Dit gezegd zijnde gaat ze rustig op hotel en wacht af. De dorpelingen zakken weg in een poel van dilemma's, gewetensvragen, moordplannen en hebzucht. Eén dode voor zoveel gelukkig leven lijkt misschien toch niet zo onredelijk.

En dan ontsnapt de zwarte panter, het huisdier van Madame Claire.

Iedereen bewapent zich ...

Het Verhaal

De oorspronkelijke tekst van Dürrenmatt is te vinden in sommige bibliotheken. Online zijn er verschillende samenvattingen of boekverslagen te vinden, waaronder dit [verslag](#).

Voor- en naverwerking: De leerlingen kunnen op voorhand zelf een samenvatting opzoeken op het internet en deze nadien vergelijken met het stuk dat ze gezien hebben. Wat zijn de grote verschillen? Welke personages hebben de voorstelling niet gehaald? Welke ingrepen zijn er gebeurd? Waarom zouden we dit gedaan hebben?

Het Bezoek van de Oude Dame is een repertoirestuk. Repertoire zijn vaak oudere toneelstukken die min of meer een tijdloos karakter hebben en ook nu nog regelmatig worden gespeeld. Dit stuk is echt talloze keren opgevoerd en herwerkt.

De meeste hedendaagse theaters die repertoire brengen maken een bewerking en zetten het verhaal naar hun hand. Vaak vertalen ze het ook naar de realiteit. De meest bekende repertoire stukken zijn van de theaterauteurs Shakespeare en Molière, maar misschien hebben jullie ook wel van Tsjechov, Ionesco, Bertolt Brecht enz. gehoord. Dürrenmatt is een Zwitserse sterk politiek geëngageerde theaterschrijver.

In 2018 maakten De Roovers en Theater Transparant eveneens een bewerking van hetzelfde verhaal met als titel *Het Bezoek*. Op de [website](#) van De Roovers kan je de recensies lezen die er toen werden geschreven over de voorstelling.

Voor- en naverwerking: lees deze recensies en vergelijk deze met de voorstelling van FroeFroe. Wat was er anders?

Naverwerking: In een recensie vertelt een journalist gedeeltelijk wat hij/zij gezien heeft. Daarnaast geeft hij/zij ook zijn/haar mening over de voorstelling. Hij schrijft dus wat hij interessant vond en vergelijkt het ook met andere voorstellingen/films/boeken die hij/zij gezien of gelezen heeft. Schrijf zelf een recensie over de voorstelling die jij gezien hebt.

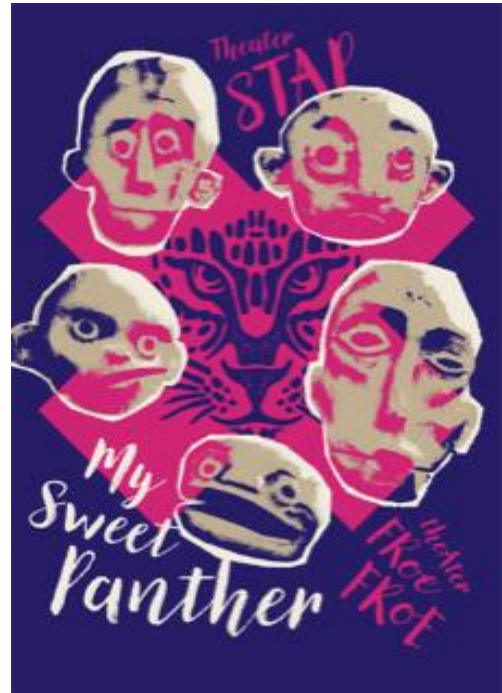

Affichebeeld

Dit is het affichebeeld van *My Sweet Panther*, ontworpen door Rob Marcelis.

Voorverwerking: Wat zie je? Waar denk je aan bij dit beeld? Welke associaties roept dit beeld op in combinatie met de titel?

Titel

De voorstelling werd oorspronkelijk aangekondigd als *My Black Panther*. Het stuk van Dürrenmatt heet *Het Bezoek van De Oud Dame*. Onze collega's van De Roovers speelden de voorstelling met als titel *Het Bezoek*.

Voor- of naverwerking:
Welke associaties roept de titel op?
Waarover zou de voorstelling kunnen gaan?
Verzin zelf een andere titel op basis van de flyer of de boekbespreking.
Vind je *My Sweet Panther* een goede titel?
Waarom wel of niet?

Trailer

Voorlopig is er nog geen trailer beschikbaar. Deze komt op onze website als er gefilmd is.

Personages

De voorstelling “Het Bezoek Van De Oude Dame” is een interessant stuk om met de school of in het amateurgezelschap te spelen. Het heeft namelijk in zijn oorspronkelijke versie meer dan dertig personages. Er wordt een gans dorp uitgebeeld en de “Oude Dame” heeft naast haar panter ook een gevolg bij van dienaren, mannen, ex-mannen en een butler. FroeFroe heeft daar een beetje in gesnoeid maar toch zijn het er nog vrij veel.

Naverwerking: In het verhaal komen verschillende personages voor. De poppen worden vaak door meerdere poppenspelers bespeeld. De stem wordt meestal door dezelfde acteur gedaan, maar het bespelen kan door andere spelers gebeuren.

Maak achteraf een opsomming van de personages en omschrijf hen. Wat is hun rol in het verhaal? Welke evolutie maken zij door doorheen het script.

Hieronder alvast een beknopte opsomming ter referentie:

- **Claire Zachanassian**, ook wel Klaartje of Klara genoemd, is de rijke miljardair die jaren geleden haar geboortestad geschandvlekt moest verlaten en nu terugkeert om wraak te nemen.
- **(Alfred) Schill** kende Claire in haar jonge jaren en nu heeft hij een verlieslatende winkel in de stad, een vrouw, Mathilde, en twee kinderen
- **Mathilde** is de vrouw van Schill. Zij weet niets over de relatie die Claire en Schill hadden.
- **De burgemeester** hoopt dat met de komst van mevrouw Zachanassian de stad weer gaat floreren.
- **De commissaris** strijdt voor de gerechtigheid.
- **De leraar** leeft nog in de geschiedenis van de stad en treurt om zijn huidige toestand.
- **Eerwaarde** stelt waarden van God voorop.
- **De rechter Bobby** herstelt het onrecht dat mevrouw Zachanassian is aangedaan.
- **De dokter** is een opportunist.
- **De dochter** van Schill en Mathilde speelt tennis.
- **Karl** de zoon van Schill en Mathilde, heeft een nieuwe auto.
- **Hofbauer** is een dorpeling met schulden.
- **Helmsberger** is een dorpeling met schulden.
- **De rest van het dorp** gelooft dat mevrouw Zachanassian terug welvaart naar de stad zal brengen. Ze beginnen geld uit te geven dat ze eigenlijk niet hebben.
- **De panter**, het huisdier van Claire Zachanassian, ontsnapt en wordt opgejaagd.

Credits

Met: Annelore Stubbe, Charlotte van den Bergh, Daan Hutten, Dries De Win, Dries Fosseprez, Els Van Gils, Gert Dupont, Lynn Proost, Evelien Alles, Marc Maillard, Pieter Lavrijssen, Stan Martens, Tuur Verelst, Sinay Bavurhe

Techniek: Marjolien Cuypers, Bert De Mulder, Jamy Hollebeke

Poppen & decor: Gert Dupont, Jan Maillard, Janneke Hertoghs, Zia De Mesmaeker, Marc Maillard, Astrid Michaelisen, Bert De Mulder, Nina Dupont, Patrick Maillard, Charlotte Hannes (stage), Charlotte Becuwe (stage), Koen Van Hoecke

Dank aan het personeel van Dagcentrum Kasteel

Deze voorstelling kwam tot stand in coproductie met Perpodium met de steun van de Vlaamse Gemeenschap en Tax Shelter van de Belgische federale overheid

Over de gezelschappen

My Sweet Panther is een coproductie van Stap en FroeFroe. We hebben de voorstelling samen gemaakt. Dit is een inclusieve voorstelling waarin de spelers van Stap net als de spelers van FroeFroe acteren en met poppen spelen.

Theater Stap

Theater Stap is een professioneel theatergezelschap dat voorstellingen maakt waarin mensen met een mentale beperking centraal staan.

Theater Stap beschikt over een vast ensemble van 25 acteurs die zich hebben ingeschreven voor de werking van Dagcentrum Kasteel. Deze dagopvang zorgt voor de optimale omkadering en een permanente vorming waardoor de acteurs hun talent kunnen ontwikkelen. Theater Stap en Dagcentrum Kasteel organiseren samen een werkplek waar minder valide acteurs en valide podiumkunstenaars en vormgevers elkaar ontmoeten.

Sinds het ontstaan in 1985 creëerden we meer dan vijftig voorstellingen, die aangeboden werden in culturele centra in Vlaanderen, maar evengoed te zien waren op reguliere danspodia of gerenommeerde festivals in Europa en zelfs intercontinentaal. Theater Stap is

werkelijk niet in een vakje te stoppen. We maakten langspeelfilms en kortfilms die in de prijzen vielen op filmfestivals over de hele wereld. De spelers van Theater Stap veroverden de harten van Vlaanderen met *Tytgat Chocolat*, een eigen fictieserie, in prime time op de Vlaamse Televisie.

Theater FroeFroe

FroeFroe maakt theater voor kinderen, jongeren en volwassenen. Theatervoorstellingen met een herkenbare visuele stijl, een eigen FroeFroe-taal, gelaagde humor, sterke teksten en een exuberante speelstijl. FroeFroe wil eigenzinnig, spannend theater maken in een cross-over van poppen, figuren, objecten, video, acteurs en livemuziek. FroeFroe speelt zowel op locatie als in een kleine of grote zaal, op locatie of in tenten, zowel solovoorstellingen als spektakels.

FroeFroe heeft ook een eigen, internationaal gerenommeerd, werkatelier waarin we naast eigen theaterpoppen ook voor collega's en televisie schepsels, poppen, kostuums, decors of rekwisieten creëren. Marc en Jan Maillard ontwikkelden samen een nieuwe techniek om poppen te maken: ze maken latexpoppen waarmee de poppenspeler het gelaat van de pop tot leven kan laten komen.

FroeFroe laat ieders fantasie op hol slaan. FroeFroe houdt van improviseren. Zoals in *Zippo* (1999) bijvoorbeeld. Het gezelschap maakt ook graag eigenzinnige bewerkingen van klassieke sprookjes. Zoals van *Roodkapje* (2001) dat van zijn clichés wordt ontdaan en als eigentijds muziektheater wordt gepresenteerd. Verder wordt het klassieke theaterrepertoire eigenzinnig onder handen genomen, zoals bij *Midzomernachtsdroom* (2008) en bij enkele moderne klassiekers zoals *Ubu* (1998) en *Tropoi* (2013).

Thema's

Repertoire zijn theatervoorstellingen of muziekstukken die reeds tientallen jaren, soms meer dan honderd jaar, mensen kunnen aanspreken. Het heeft dus een tijdloos karakter. Dat komt omdat de inhoud van alle tijden is. Het gaat over emoties, situaties of karakters die we allemaal kennen. Bijvoorbeeld ouders en kinderen tegenover mekaar, de liefde, wraak, vriendschap... Allemaal grote, universele thema's van alle tijden. Hieronder hebben we het over enkele thema's die ook vandaag relevant zijn.

Moreel dilemma

Mevrouw Zachanassian stelt de stad voor de keuze: vermoordt de stad Schill en worden ze daarmee terug welvarend of blijven ze arm met veel schulden en laten ze Schill leven? Doorheen de voorstelling bouwen de stedelingen ook schulden op. Ze hebben immers de hoop dat het geld er zal komen. Niemand wil Schill doden maar iedereen hoopt dat iemand het zal doen. Hierdoor wordt het dilemma groter.

Voor- en naverwerking: Voer met de klas een discussie over dit dilemma. Doe dit voor de voorstelling en bespreek nadien of de meningen veranderd zijn. Hoe komt dat? Wat is de invloed van een groep? Zou iedereen een moord kunnen plegen?

Enkele bijkomende vragen zijn:

- Waar begint onze individuele verantwoordelijkheid als het systeem het laat afweten?
- Kan je met geld alles kopen?
- Kan de mens weerstaan aan de verleiding van het geld en de druk van de massa?
- Kunnen we meedogenloze acties rechtvaardigen voor het 'heil van de samenleving'?
- En achteraf kan je jezelf ook de vraag stellen: Zou ik hetzelfde doen?

Dürrenmatt had de tweede wereldoorlog als referentie. De film *Wil* van Tim Mielants verscheen net in de cinema. We citeren graag uit het [interview in De Morgen](#):

Mielants: "De hamvraag van deze film is: waarvoor wil je sterven? Of liever: tot wat ben je bereid om te overleven? En als je er alles aan doet om de oorlog te overleven, kun je dan een goed mens

zijn? Die vraag hangt als een schaduw boven Wilfried Wils, het personage van Stef Aerts. En bij Wils vriendin Yvette, de rol van Annelore Crollet, wordt dat: wil ik mijn idealen verraden om te overleven?"

“Een groter moreel dilemma bestaat toch niet? Vraag aan honderd mensen of ze bereid zijn te sterven om hun kinderen te redden, en ze zullen waarschijnlijk allemaal volmondig ‘ja’ antwoorden. Maar vraag aan dezelfde mensen of ze willen sterven voor hun land, voor de democratie, of voor hun overtuiging, en velen zullen aarzelen. Dan wordt het al moeilijker.

Uit: Jeroen Olyslaegers en Tim Mielants over de verfilming van ‘Wil’: ‘Je voelde het fascisme door de cinemazaal zinderen’

Enkele vrienden verveelden zich op een verjaardagsfeest, waarop ze uren discussieerden over onmogelijke dilemma’s. Nadien besloten ze een Facebookpagina op te starten om hun dilemma’s voor te leggen. Ondertussen zijn er meerdere boeken en spelletjes op gebaseerd. Een aanrader is *Het Dilemma op Dinsdag-omdraaiboek*. Dat is niet enkel interessant voor deze voorstelling, maar kan ongetwijfeld ook nog in andere lessen gebruikt worden. We geven hieronder enkele dilemma’s mee.

Voor- of naverwerking: Bespreek andere dilemma’s zoals:

- Je zingt alles wat je zegt of je beweegt in slow motion (je praat wel normaal).
- Je hebt altijd groen licht en wind mee of je kunt alles onthouden wat je leest.
- Je kunt jezelf overal naartoe teleporteren of het eten waar je zin in hebt, verschijnt voor je neus.
- Als je niest, word je naar een willekeurige plek in België geteleporteerd of je moet skippyballen in plaats van lopen en fietsen.
- Je moet altijd gepassioneerd de liefde verklaren aan de kassamedewerker of je moet hardop aankondigen als je moet kakken.
- Je hebt kieuwen die je constant vochtig moet houden of je mag alleen nog maar verkleinwoordjes gebruiken.

Schulden

In de voorstelling bouwen de stedelingen na verloop van tijd schulden op. Ze laten hun aankopen opschrijven, leven op de poef, kopen op credit. Eén van de fenomenen bij schulden is dat je in een schuldenspiraal terecht komt. Het kan iedereen overkomen.

Voor- of naverwerking: Bespreek het principe van schulden in de klas.

Op deze [website](#) kan je getuigenissen lezen.

Meer info over waar je terecht kan en wat je kan doen vind je [hier](#).

Rijk versus arm

Madame Zachannasian is rijk en kan zich alles permitteren. Je zou haar bijvoorbeeld kunnen vergelijken met Trump. In het nieuws gaat het soms over een kleine groep super rijken. Maar anderzijds was er wereldwijd nog nooit zo weinig armoede.

Voor- of naverwerking: Voer een klasgesprek over rijkdom en armoede.

- Wanneer ben je arm? Wanneer ben je rijk?
- Wat zou jij doen als je rijk was? Hoe zou jij daar mee om gaan?

Voor- of naverwerking: In december 2022 wonnen 165 mensen in Olmen 866.000 euro. Hierover stonden er recent enkel getuigenissen in de [krant](#). Lees het artikel en ga hierover in gesprek met elkaar.

Panter

De panter is een personage dat we weinig zien in de voorstelling, maar wel van groot belang is.

Voor – of naverwerking: Maar wat is een panter biologisch gezien nu juist? En waar leven die? En kan je een panter echt houden als een huisdier? En mag dat wel?

Geef de leerlingen de opdracht om op onderzoek uit te gaan. Zo is er op Instagram bijvoorbeeld het profiel [luna the pantera](#) en dat is best indrukwekkend.

In juli 2023 ontsnapte er een leeuw in een buitenwijk van Berlijn. Er werd gevraagd aan vele inwoners om binnen te blijven. Er werd met 320 politieagenten gezocht. Achteraf bleek het om een everzwijn te gaan.

Voor – of naverwerking: Ga op zoek naar artikels over deze gebeurtenis. Vergelijk dit met wat er in het verhaal gebeurt en merk op hoe snel dit voor spanningen zorgt.

Je kan o.a. hier een artikel terug vinden in [Het Nieuwsblad](#).

Spel- en verhaaltechnieken

Poppenspel

Idealiter worden poppen met 2 of 3 personen bespeeld. Bij sommige poppen zitten de voeten van de speler vast aan de voeten van de pop, maar deze kunnen ook door een derde speler worden bespeeld. Als een pop met 3 bespeeld wordt dan speelt één iemand met het hoofd en de linkerarm, iemand met de rechterarm en eventueel het lijf en iemand met de voeten.

Voor- of naverwerking: Ga aan de slag met 2 à 3 personen en een knuffelbeer liefst met langere armen en/of benen. Bespeel de knuffel en laat hem zwemmen, klimmen of misschien zelfs tuimelen.

Veel-eenheid

De stedelingen fungeren vaak als een eenheid. Ze vertegenwoordigen de stem van de stad, hebben geen uitgesproken karakter, hebben dezelfde problemen. De personages hebben vaak korte zinnestukjes tekst die vlot op elkaar volgen.

Voor- of naverwerking: Leer zelf een stukje tekst van buiten en verdeel de tekst. Oefen dit tot het vlot gaat. Je kan hiervoor een stuk gebruiken in bijlage 1 of zelf een tekst schrijven

Spanning

In de voorstelling wordt en van in het begin spanning opgebouwd en dat op verschillende manieren.

Naverwerking: Ga na hoe dit tot stand komt? Welke figuren spelen hierin een belangrijke rol? Welke voorbeelden uit de tekst illustreren dit? Wat is de rol van de panter op vlak van spanning? Zie tekst in bijlage 2.

Genre

Binnen het theater zijn er drie belangrijke genres, nl. de tragedie, de komedie en de tragikomedie.

Voor- en naverwerking: Ga op zoek naar een definitie van deze genres? Bepaal op basis van de promotietekst wel genre *My Sweet Panther* zal zijn. Bespreek achteraf in de klas of jullie het goed hadden.

Theatercodes

De theatercodes zijn enkele spelregels en gedragscodes om het theaterbezoek vlot te laten verlopen.

Voor de leerlingen:

- Jassen en tassen horen aan de kapstok. Mobiele telefoons worden uitgeschakeld. Foto's of filmpjes maken is not done!
- Tijdens de voorstelling blijft het publiek zitten. Er wordt ook niet naar het toilet gegaan.
- Tijdens de voorstelling is het publiek stil. Er mag natuurlijk wel gelachen worden als iets grappig is, maar het is niet de bedoeling dat je je medeleerlingen gaat storen.
- Tijdens de voorstelling wordt er niet gegeten of gedronken.

Voor de begeleider:

- Wees op tijd (10 minuten voor aanvang van de voorstelling)
- De begeleider gaat bij de eigen klasgroep zitten. Zo kan er ingegrepen worden als ze blijven roepen of rumoerig blijven. Dit betekent echter niet dat ze niet mogen meeleven met wat er op de scène gebeurt!
- Mobiele telefoons worden uitgeschakeld.
- Als een leerling toch naar het toilet moet, gaat er altijd een begeleider mee.

Bijlages

Bijlage 1: Tekstfragment uit scene 1

Eerwaarde:

Dat was de trein naar Berlijn

Leraar:

Dat is nog ons enige plezier hier; naar treinen kijken.

Helmsberger:

Om 11:27 komt de trein naar Venetië hier voorbij.

Leraar:

Er was een tijd dat al die treinen hier stopten.
Nu stopt hier alleen nog een boemeltrein.

Mathilde:

We zijn geruïneerd. De staalfabriek is dicht. De auto-industrie failliet.

Leraar:

De hoogovens dicht.

Helmsberger:

We leven allemaal van den dop.

Leraar:

Leven? Creperen ja.

Dokter:

We gaan kapot.

Leraar:

Wij waren ooit een cultuurstad.
Wij waren culturele hoofdstad zelfs.

Mathilde:

Eén van de grootste van het land.

Dokter:

Van Europa!

Leraar:

Wie er hier allemaal geslapen heeft.

Eerwaarde:

Geute, Braams, Mozart...

Leraar:

Ja, Brahms heeft hier een kwartet gecomponeerd.

Mathilde:

en Berthold Schwarz vond hier het buskruit uit.

Bijlage 2: Tekstfragment uit scene 6

(De tekst in cursief zijn aanwijzingen voor acteurs en geeft aan wat ze moeten doen en wat er gebeurt op het podium)

(...)

*Commissaris kijkt naar links en naar rechts
Iedereen volgt commissaris*

Commissaris:

Schill, waar zit gij eigenlijk...

Schilleke...

Schill klopt op kist

Iedereen richt geweer op Schill

Burgemeester :

Maar Schill, wat zit gij hier te doen?

De panter van Madame Zachanassian is uitgebroken.

Hij sluipt hier rond in de stad.

GERVAARLIJK

(panther) GRAAAUUWWW

Iedereen stapt in het rijtje achteruit, een voor een bang aflopen

Schill :

Ik ben bang.

Eerwaarde en anderen lopen weer voorbij met geweer.

(panther) GRAAAUUWWW

Burgemeester :

Ge moet niet bang zijn.

Ik heb iedereen een wapen gegeven.

De kinderen blijven op de scholen, en de rest blijft binnen.

Schill :

Er staat vijf miljard op mijne kop.
(...)

Commissaris :

Hallo, hoe kan ik je helpen?

Wat?! Mevrouw rustig!

Wat ziet u? U ziet een zwarte pant...

Gebrul van de panter

Hallo?! Hallo?!

Hij legt de telefoon weer neer.

Seg, die legt gewoon op.